

Prioriterade frågor

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Allmänt	sid 1
Våra medlemmar	sid 1
Ekonomi	sid 2
Bostadsförsörjning	sid 2
Infrastruktur	sid 3
Arbetsmarknad	sid 3
Övriga kommentarer	sid 4

Allmänt

Dokumentet "Prioriterade frågor" kan likställas med SmåKoms verksamhetsplan. Vi har fem övergripande områden som står under ständig bevakning; våra medlemmar, ekonomi, bostadsförsörjning, infrastruktur och arbetsmarknad. Inom varje område identifierar vi varje år ett antal särskilt prioriterade frågor som fastställs av våra medlemmar vid Höstmötet i november varje år. Styrelsen har sedan att arbeta efter dessa under kommande verksamhetsår. Vi har också beredskap för att bevaka aktuella frågor som dyker upp efter hand under året.

Vårt arbetssätt utgår från möten med framför allt våra medlemmar men också regeringen, riksdagen, statliga myndigheter och verk, statliga utredningar, Sveriges kommuner och regioner (SKR) och andra organisationer.

För SmåKom gäller det också att ständigt fokusera på omvärldsbevakning, bevaka de utredningar vi anser är särskilt viktiga ur våra medlemmars perspektiv och besöka de små kommunerna för att inhämta kunskap och information.

Våra medlemmar

För att vara trovärdiga i vår påverkan på nationell nivå måste vi hela tiden hålla oss informerade om hur det ser ut i våra medlemskommuner. Vi har som mål att besöka samtliga våra medlemskommuner under en mandatperiod. Det är en hög målsättning och därför också en högt prioriterad fråga i vår verksamhet. Det är det fysiska mötet med kommunen som ger den rätta bilden av vilka olika förutsättningar vi har i de olika delarna av landet, och det är dessa bilder vi vill dela med oss av till beslutsfattare på nationell nivå. Vid våra besök i kommunerna önskar vi alltid träffa företrädare för såväl politiska majoriteten som oppositionen. Önskvärt är att även kommunchefen medverkar.

För våra medlemmar arrangeras varje år två konferenser; Vårmöte med Föreningsstämma i april och Höstmöte med beslut om Prioriterade frågor och Budget i november. Vår ambition är att kunna erbjuda ett varierat program som tar avstamp i våra prioriterade frågor men också i aktuella händelser som är av betydelse för våra medlemmar. Det är också vårt mål att, så länge intresse finns, ge kommuncheferna möjlighet till gemensam tid under båda konferenserna.

För att stötta våra medlemmar författar vi, i mån av tid, remissvar på relevanta utredningar som alla medlemmar kan använda, vi arrangerar webinarier inom olika områden och vi sänder ut enkäter inom specifika områden för att inhämta kunskap från våra medlemmar när vi behöver förstärka vår trovärdighet i möte med utredningar och beslutsfattare.

Särskilt prioriterade frågor 2024

- Besöka minst 15 medlemskommuner under året
- Vara 76 medlemmar vid årets slut

Ekonomi

Ekonomi är central i den kommunala verksamheten. Nya uppgifter tillkommer kontinuerligt från regering och riksdag och vi påtalar särskilt deras ansvar för finansiering i samband med detta. Möjligheten till olika, så kallade asymmetriska, krav på kommunal medfinansiering bör övervägas vid varje statligt beslut. Analys av den samlade samhällsnyttan måste få en större betydelse vid olika typer av statliga investeringar.

Nya idéer och lösningar krävs inom finansieringsområdet. Affärsbankerna har i hög utsträckning övergett landsbygden. Företag och privatpersoner har svårigheter att få krediter på grund av att marknadsvärdesprincipen ofta tillämpas strikt. Vi påtalar ständigt problematiken med kapitalförsörjning i de små kommunerna när vi möter riksdag, regering och övriga beslutsfattare.

Två gånger om året har vi avstämningar med högsta ledningen på Kommuninvest, våra medlemmars största långivare. Vi ser ett stort värde i att utbyta information med Kommuninvest om det aktuella ekonomiska läget i kommunsverige.

Särskilt prioriterade frågor 2024

- Bevaka den parlamentariska kommitténs arbete med utjämningsystemet
- Påtala vikten av att minska de riktade statsbidragen
- Undersöka intresset för att skapa ett nätverk för ekonomicheferna i våra medlemskommuner

Bostadsförsörjning

I flera av de små kommunerna råder det bostadsbrist. Alla invånarna behöver olika boendeformer i olika faser av livet. Att kunna hålla i gång flyttkedjan för att tillgodose det som invånarna efterfrågar och behöver är av stor vikt för en levande bostadsmarknad.

Svårigheter med finansiering, krav på nedskrivning och höga byggkostnader utgör de främsta hindren för bostadsproduktion, men även alltför detaljerade regelverk kan utgöra hinder. Vi arbetar för ett uppluckrat regelverk inom de områden som berör bostadsbyggande till exempel det stora antalet riksintressen som ofta hämmar bostadsutvecklingen i våra medlemskommuner.

Särskilt prioriterade frågor 2024

- Bostadsbyggandet bromsar in på grund av det ekonomiska läget, vi kommer att bevaka utvecklingen, lyfta frågan i samtal med våra riksdagskontakter samt försöka hitta goda exempel som kan hjälpa våra medlemmar att inte tappa fart i bostadsbyggandet.

Infrastruktur

Infrastruktur är ett omfattande begrepp som inbegriper många olika sakområden. SmåKoms arbete innebär att vi kraftsamlar på ett övergripande plan. Vi engagerar oss till exempel inte i enskilda väg- eller järnvägsprojekt. När det gäller vägar, järnvägar, hamnar och flygplatser är vårt mål att arbeta med principer för finansiering samt påvisa vikten av en hög standard på vägnätet, särskilt i de delar av landet där kollektivtrafik är begränsad eller till och med saknas helt.

Elförsörjning och den gröna omställningen är två områden inom infrastruktur som vi håller under ständig uppsikt. Vår uppfattning är att alla energikällor behövs för att kunna försörja landet med el framöver, det är dock viktigt att utbyggnaden tar hänsyn till den enskilde medborgaren, kommunen och miljön.

Robust bredband och god mobiltäckning är grundläggande förutsättningar för att kunna arbeta hemifrån oavsett var i landet man är bosatt. Det är också en viktig förutsättning för effektivisering och förbättrad service genom möjligheten att nyttja digitala tjänster.

En nationell samordning av digitala tjänster är nödvändig för att skapa goda förutsättningar för framtida utmaningar. För våra medlemmar är det också ett sätt att minska kostnader kopplade till att utarbeta separata, isolerade system som snabbt blir inaktuella.

Särskilt prioriterade frågor 2024

- VA-utmaningen. Tillsammans med Svenskt Vatten kommer vi belysa den här frågan och driva på om statlig medfinansiering för att komma i gång med det eftersatta underhållet på det här området.
- Bevaka den nya bredbandsstrategin som kommer under 2024 och lyfta fram de delar som särskilt kan komma att beröra våra medlemskommuner.
- Påtala vikten av laddinfrastruktur när mängden elbilar ökar även i de mindre kommunerna.

Arbetsmarknad

Arbetsmarknadsfrågor står högt bland kommunernas prioriterade frågor. Mycket arbete läggs på att skapa förutsättningar för att få människor i arbete. I många av våra kommuner har Arbetsförmedlingen (AF) stängt sina kontor vilket i praktiken innebär att kommunerna får ta ett stort ansvar för det som egentligen är ett statligt ansvar. I slutet av år 2019 fick AF direktiv om att åter öppna sina kontor. Det finns all anledning för SmåKom att ständigt bevaka den här frågan.

Kompetensförsörjning är en av Sveriges kommuners allra största utmaningar i dagsläget och det kommer inte bli enklare framöver. Vi behöver identifiera goda exempel och information som är relevant för att hjälpa våra medlemmar med den här frågan. Hur blir kommunen en attraktiv arbetsgivare, hur kan små kommuner samverka för att underlätta kompetensförsörjningen, hur kan kommunen utveckla och behålla kompetens i sina verksamheter, detta är några av de frågor som vi försöker hjälpa kommunerna att hitta svar på.

Vi vet att det finns en rad goda exempel bland våra kommuner där man genom nya arbetssätt har hittat modeller för hur man kan lösa arbetsmarknadsfrågorna även efter att AF har stängt sitt kontor. Vi kommer att sprida dessa exempel till beslutsfattare och till våra medlemskommuner.

Särskilt prioriterade frågor 2024

- Arbetsförmedlingens organisation, vad händer framöver inom AF, vi har frågan under särskild bevakning under kommande år.
- Kompetensförsörjning, vi fokuserar på att informera beslutsfattare om att det behövs ett uppluckrat regelverk och asymmetriska lösningar för att möjliggöra ökad samverkan mellan kommuner och därmed underlätta för att dela tjänster och kompetens.

Övriga kommentarer

Demokrati är ett område som våra medlemmar lyfter som prioriterat. Vi är helt överens om att det är en av kommunernas viktigaste fråga och att den är grunden för all kommunal verksamhet. Demokratin ska genomsyra det kommunala uppdraget och vi ser den som en viktig pusselbit inom samtliga prioriterade områden.

Kommunernas kärnverksamheter skola, vård och omsorg samt demografin är områden som står inför stora utmaningar framför allt när det kommer till kompetensförsörjning. Vi har dem inte specifikt som en prioriterad fråga, de ryms under flera andra områden, men i vår omvärldsbevakning ingår att förmedla tips och råd inom dessa områden som kan vara till nytta för våra medlemmar.

Vi har också identifierat några bubblare, områden som vi vet påverkar våra medlemmar i hög grad, men som vi med hänsyn till begränsade resurser hoppas att framför allt SKR tar ansvar för utifrån alla kommuners perspektiv. Våra bubblare:

- Säkerhet
- Digitalisering
- Civilt försvar
- Krisberedskap

Inom dessa områden vilar ett tungt ansvar på staten, bland annat genom länsstyrelserna.